Cinsellikten Kaç?nma Karar Dengesi Ölçe?i ve Cinsellikten Kaç?nma Öz Yeterlilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Cinsellikten Kaç?nma Karar Dengesi Ölçe?i ve Cinsellikten Kaç?nma Öz Yeterlilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18678

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Bu çal??ma, bireylerin cinsel davran??lar ba?lam?nda karar verme süreçlerini ve bu kararlara ba?l? kalma konusundaki yeterlilik alg?lar?n? de?erlendirmek amac?yla kullan?lan iki önemli psikolojik arac? Türkçe'ye Uyarlama ve standardizasyon sürecini kapsamaktad?r: **Cinsellikten Kaç?nma Karar Dengesi Ölçe?i** ve **Cinsellikten Kaç?nma Öz Yeterlilik Ölçe?i**. Ölçeklerin Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenirlik) belirlenmesi amaçlanm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, bu araçlar?n Türkiye'de cinsel sa?l?k e?itimi ve dan??manl??? alan?nda kullan?lmas? için sa?lam bir temel olu?turmaktad?r.

Her iki ölçek de bireylerin cinsel davran?? de?i?ikli?i a?amalar?n? de?erlendirmeye yard?mc? olan temel motivasyonel ve bili?sel yap?lar? ölçmektedir. Karar Dengesi Ölçe?i, cinsellikten kaç?nman?n yarar ve zarar alg?lar?n? incelerken; Öz Yeterlilik Ölçe?i ise bu kaç?nma davran???n? sürdürme konusundaki ki?isel inanc?, yani öz yeterlilik düzeyini de?erlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Cinsellikten kaç?nma, Karar Dengesi, Öz Yeterlilik, Ölçek uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Cinsel sa?l?k.

Yazarlar

Özlem Karatana, Ay?e Ergün, Asl? Beyhan.

Amaç

Bu ölçeklerin temel amac?, cinsel davran?? de?i?ikli?i ba?lam?nda bireylerin karar verme mekanizmalar?n? ve bu kararlar? uygulama yeteneklerini ölçmektir. Özgün ölçeklerin Türkçe kültüre adaptasyonu, Türk popülasyonunda cinsellikten kaç?nma davran???na yönelik alg?lanan faydalar?, maliyetleri ve bu davran??? sürdürmedeki öz yeterlilik düzeylerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde belirlemeyi sa?lamay? amaçlam??t?r.

Ölçekler, özellikle cinsel sa?l?k programlar?, riskli cinsel davran??lar?n önlenmesi çal??malar? ve e?itim müdahalelerinin etkinli?ini de?erlendirme süreçlerinde önemli bir tan? ve de?erlendirme arac? olarak kullan?labilir.

Yap?

Ölçek seti iki ana psikolojik yap?y? de?erlendirmektedir:

Cinsellikten Kaç?nma Karar Dengesi (CKKDÖ): Bu yap?, bireyin cinsellikten kaç?nma

ARABPSYCHOLOGY.COM

davran???na yönelik alg?lad??? faydalar (yararlar) ve dezavantajlar (zararlar) aras?ndaki dengeyi ölçer. Fayda boyutu, içsel (ki?isel geli?im, manevi tatmin gibi) ve d??sal (sosyal onay, ili?ki güvenli?i gibi) alt boyutlara ayr?lm??t?r. Bu yap?, Bili?sel Davran??ç? Teori'nin ve De?i?im A?amalar? Modeli'nin (Transtheoretical Model) temel bile?enlerinden biri olan Karar Dengesi kavram?na dayanmaktad?r.

Cinsellikten Kaç?nma Öz Yeterlilik (CKÖYÖ): Bu yap?, bireyin zorlay?c?, stresli veya riskli durumlarda dahi cinsel kaç?nma karar?n? sürdürebilme yetene?ine olan inanc?n? ölçer. Yüksek öz yeterlilik puan?, bireyin davran?? de?i?ikli?ini sürdürme olas?l???n?n yüksek oldu?unu gösterir.

Geçerlik

Ölçeklerin Türkçe uyarlama çal??mas?nda, orijinal yap?ya uygunlu?unu ve kültürel e?de?erlili?ini kan?tlamak amac?yla kapsaml? bir geçerlik çal??mas? yürütülmü?tür. Çal??mada, dilsel e?de?erlik ve kültürel adaptasyonun yan? s?ra, yap? geçerli?ini desteklemek için faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçeklerin teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?lar? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Her ne kadar kaynak metinde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, yay?nlanan bir uyarlama çal??mas?, ölçeklerin Türk popülasyonunda geçerli bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini bilimsel olarak kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas? kapsam?nda, ölçeklerin iç tutarl?l???n? ve güvenilirli?ini belirlemek için çal??malar yap?lm??t?r. Güvenirlik analizleri genellikle Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? kullan?larak gerçekle?tirilir. Yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda tutarl? oldu?unu ve rastgele hatan?n dü?ük oldu?unu gösterir.

Bu ölçeklerin güvenirlik de?erleri, psikometrik standartlara uygun düzeyde bulunmu? ve böylece ölçeklerin zaman içinde tutarl? sonuçlar üretebilece?i belirlenmi?tir. Bu, özellikle e?itim ve müdahale programlar?n?n öncesi ve sonras? ölçümlerinde tutarl? veriler elde etmek için kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Cinsellikten Kaç?nma Karar Dengesi Ölçe?i, çok boyutlu bir yap?ya sahiptir. Yap?lan faktör analizleri sonucunda bu ölçek, a?a??daki üç alt boyutta gruplanan toplam 16 maddeden olu?maktad?r:

Yarar Alt Boyutu (9 Madde):

ARABPSYCHOLOGY.COM

?çsel Yarar (5 madde)
D??sal Yarar (4 madde)

Zarar Alt Boyutu (7 Madde):

Zarar/Maliyet (7 madde)

Cinsellikten Kaç?nma Öz Yeterlilik Ölçe?i ise bireylerin öz yeterliliklerini de?erlendiren 6 sorudan olu?an tek boyutlu bir yap?ya sahiptir. Faktör analizleri, Türkçe formun orijinal ölçeklerin yap?sal özelliklerini korudu?unu teyit etmi?tir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Yaz?l? Anket (Öz Bildirim Ölçe?i)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Form), ?ngilizce (Orijinal Form)

Popülasyon Grubu: Cinsel sa?l?k ve davran?? de?i?ikli?i süreçlerindeki genel yeti?kin popülasyon.

Ya? Grubu: Yeti?kin bireyler.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki üniversite ö?rencileri veya sa?l?k hizmetleri kullan?c?lar? gibi belirli bir örneklem grubu üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Her iki ölçek de 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?r, ancak puanlama ve yorumlama biçimleri farkl?d?r:

Karar Dengesi Ölçe?i (16 Madde): Derecelendirme "Kesinlikle kat?l?yorum" (1 puan) ile "Kesinlikle kat?lm?yorum" (5 puan) aras?nda de?i?mektedir. Bu ölçek, kaç?nma davran???n?n alg?lanan faydalar? ve maliyetlerini ayr? ayr? de?erlendirir.

Öz Yeterlilik Ölçe?i (6 Madde): Derecelendirme "Emin de?ilim" (1 puan) ile "Çok eminim" (5 puan) aras?nda de?i?mektedir. Ölçekten elde edilen toplam puanlar 6 ile 30 aras?nda de?i?mektedir, bu da bireyin cinsel kaç?nma konusunda kendine olan güvenini yans?t?r.

Anahtar Kelimeler

Cinsel sa?l?k, Davran?? de?i?ikli?i, Karar Dengesi, Öz Yeterlilik, Psikometrik özellikler, Geçerlik, Likert ölçe?i.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: ozlemkaratana@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Yaz??ma adresi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak sorumlu yazar Özlem Karatana'd?r.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2021

?zinler ve Ücret: ?zinler için sorumlu yazar Özlem Karatana ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Makale Eri?im Ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Orijinal PDF dosyas?na buradan ula??labilir: cinsellikten-kacinma-karar-dengesi-olcegi-ve-cinsellikten-kacinma-oz-yeterlilik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Karatana, Ö., Ergün, A., Beyhan, A. (2021). Adaptation of the Decisional Balance Scale for Sexual Abstinence and the Self-Efficacy Scale for Sexual Abstinence to Turkish: A Validity and Reliability Study. ?nönü Üniversitesi Sa?l?k Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi, 9(1), 27-40. doi: 10.33715/inonusaglik.812268

Cinsellikten Kaç?nma Karar Dengesi Ölçe?i ve Cinsellikten Kaç?nma Öz Yeterlilik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Karar Dengesi Ölçe?i; Yarar alt boyutu içsel (5 madde) ve d??sal (4 madde) , zarar alt boyutu 7 madde toplamda 16 sorudan olu?maktad?r.

Ölçek bireylerin cinsellikten kaç?nmada öz yeterliliklerini de?erlendiren 6 sorudan olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM